Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
ізолятора тимчасового тримання № 4 (м. Павлоград)
Головного управління Національної поліції
в Дніпропетровській області
15.10.2025

м. Київ, 2025 р.

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 15 жовтня 2025 року групою НПМ здійснено відвідування ізолятора тимчасового тримання № 4 (м. Павлоград) Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області (далі – ІТТ, ізолятор, ізолятор тимчасового тримання) (фото 1).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Куцопатрий Дмитро Сергійович, головний спеціаліст відділу інспектування об’єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Коноплястий Сергій Миколайович, заступник начальника відділу інспектування об’єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Комишний Володимир Васильович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Курачитський Григорій Сергійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Ізолятор тимчасового тримання є структурним підрозділом органів поліції, призначений для тимчасового тримання: осіб, затриманих за вчинення кримінальних або адміністративних правопорушень; осіб, взятих під варту; осіб, підданих адміністративному арешту, а також засуджених до позбавлення волі.

Ізолятор розташований за адресою: вул. Шевченка, 51, м. Павлоград, Дніпропетровська область.

Начальник ізолятора – майор поліції Анцибор Євген Валерійович, обіймає посаду з 18.12.2017.

Штатна чисельність працівників ІТТ становить 25 посад (станом на 15.10.2025 – некомплект 2 особи).

З початку 2025 року в ізоляторі утримувалася 221 особа. Ліміт наповнення – 22 особи, середньодобове наповнення – 4 особи.

Під час відвідування в ІТТ утримувалися 2 особи, з якими проведено конфіденційне спілкування без присутності третіх осіб і за умов, що виключають можливість прослуховування або підслуховування.

Представникам групи НПМ забезпечено право безперешкодного доступу до всіх приміщень ізолятора.

В ІТТ наявні такі приміщення: 7 камерних приміщень, кімната для проведення процесуальних дій, душова кімната, кімната для зберігання речей утримуваних осіб, прогулянковий дворик, кімната для короткострокових побачень та кімната для підігріву їжі.

Камерні приміщення обладнані індивідуальними спальними місцями, відгородженими санвузлами із дверцятами, умивальниками з проточною водою, столами та стільцями (фото 2, 3, 4).

Утримувані особи забезпечуються триразовим гарячим харчуванням відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 р. № 336. Харчування здійснюється у вигляді готових страв у реторт-пакетах (фото 5, 6).

Під час вибіркового опитування працівників ІТТ встановлено їх обізнаність зі змістом статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статті 28 Конституції України щодо заборони катувань, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Медична допомога утримуваним особам надається бригадами екстреної медичної допомоги, що підтверджується відповідними записами у журналі.

В ІТТ функціонує підсистема «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», яка спрямована на запобігання незаконному утриманню, удосконалення системи захисту осіб від катувань і неналежного поводження, а також об’єднує інформацію про утримуваних осіб із моменту їх фактичного затримання.

Крім того, у штаті ізолятора передбачено посаду інспектора з дотримання прав людини, який здійснює фіксування всіх дій щодо затриманих осіб та є додатковою гарантією проти жорстокого поводження.

Під час відвідування Європейського комітету із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) до України в період із 8 до 21 грудня 2017 року, у доповіді [CPT/Inf (2018) 41] делегацією відзначалося як позитивний факт наявність у штаті підрозділів поліції спеціально підготовленого інспектора з дотримання прав людини.

Крім того, відповідно до вимог частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки і підвищення кваліфікації осіб, які зобов’язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2012 р. № 1115, усі працівники ізолятора пройшли тренінг Товариства Червоного Хреста України з надання домедичної допомоги та отримали відповідні сертифікати.

Попереднє відвідування ізолятору тимчасового тримання групою НПМ здійснено 26.02.2020.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Під час відвідування камерних приміщень представниками групи НПМ встановлено надмірну заґратованість вікон (фото 7), що обмежує доступ до природного освітлення та негативно впливає на умови тримання осіб.

У своїй Одинадцятій Загальній доповіді [CPT/Inf (2001) 16] Європейський комітет наголошує, що заходи безпеки щодо окремих категорій утримуваних осіб є допустимими, проте вони не повинні позбавляти таких осіб доступу до свіжого повітря та природного освітлення.

Світло і повітря є базовими фізіологічними потребами людини, а отже – невід'ємними правами кожного, хто тримається під вартою. Відсутність доступу до сонячного світла та свіжого повітря створює умови, сприятливі для розвитку і поширення інфекційних захворювань, зокрема туберкульозу.

2. В ізоляторі тимчасового тримання порушуються вимоги пункту 11 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями (Правила Нельсона Мандели) та пункту 18.2 Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R(2006) 2 Комітету Міністрів держав – членів Ради Європи), оскільки конструкція вікон камер не дозволяє утримуваним особам самостійно відкривати кватирки для провітрювання.

3. У всіх камерних приміщеннях ізолятора тимчасового тримання відсутні кнопки виклику чергового персоналу, хоча пунктом 9.5.1 ГБН В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб» передбачено, що такі об'єкти мають бути обладнані тривожними кнопками для виклику працівників ІТТ.

Європейський комітет у Дванадцятій Загальній доповіді [CPT/Inf (2002) 15] зазначив, що відсутність системи виклику персоналу підвищує ризик несвоєчасного реагування на можливі інциденти (насильство між утримуваними, спроби самогубства, пожежі тощо).

4. Особи, притягнуті до адміністративної відповідальності у вигляді адміністративного арешту, утримуються в ІТТ. Проте Європейський комітет у своїй останній доповіді [CPT/Inf (2024) 20] після відвідування ізоляторів тимчасового тримання в Україні наголосив, що умови тримання осіб, щодо яких застосовано адміністративний арешт, залишаються далекими від прийнятних, головним чином через обмеженість видів діяльності (окрім щоденних прогулянок на свіжому повітрі, доступу до літератури, а іноді – до радіо чи телебачення).

У зазначеній доповіді Європейський Комітет рекомендував українській владі розглянути можливість створення спеціалізованих установ для тримання осіб, які відбувають адміністративний арешт, особливо для тих, хто перебуває під вартою понад 72 години. Також Європейський Комітет закликав розширити перелік і частоту занять, доступних для осіб, затриманих за адміністративні правопорушення, на період їх перебування в ІТТ.

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод).

5. Право на життя є невід'ємним і гарантованим кожній людині. В умовах дії воєнного стану на державу покладаються додаткові зобов'язання щодо забезпечення захисту життя осіб, які перебувають у місцях несвободи.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що ізолятор тимчасового тримання не обладнаний захисними спорудами цивільного захисту (фото 8). За інформацією, наданою керівником ізолятора тимчасового тримання, працівники, які не задіяні у добовому наряді, під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» використовують як укриття підвальне приміщення Павлоградського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області (далі – відділ поліції).

Разом з цим, під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» утримувані особи залишаються в камерних приміщеннях, а співробітники ІТТ, що перебувають у добовому наряді, змушені залишатися на робочих місцях без доступу до захисних споруд.

За інформацією, наданою керівником ІТТ, виведення утримуваних осіб із камерних приміщень під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» не здійснюється у зв'язку з недостатньою кількістю співробітників ІТТ, необхідних для забезпечення їх безпечного супроводження (конвоювання) до укриття, відсутністю чітких алгоритмів дій в таких випадках, а також відсутністю спеціально обладнаних місць для перебування утримуваних осіб в укритті, розташованому у приміщенні відділу поліції.

Зокрема, під час відвідування ізолятора тимчасового тримання було оголошено сигнал «Повітряна тривога». У зв'язку з цим група НПМ спільно з керівництвом ІТТ перемістилася до укриття. У цей час утримувані особи та черговий персонал ізолятора продовжив залишатися в приміщеннях ІТТ.

Зазначена ситуація склалась у зв'язку з тим, що Правила внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання Національної поліції України, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 25 вересня 2023 року № 777, не містять положень, які б чітко регламентували порядок дій персоналу та процедуру виведення утримуваних осіб із камер під час оголошення сигналу «Повітряна тривога».

Крім того, Національна поліція України не розробила та не надала ізоляторам тимчасового тримання відповідні методичні рекомендації або чіткі алгоритми дій під час оголошення сигналу «Повітряна тривога».

Вказана ситуація не відповідає положенням статті 18 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII, яка визначає одним із основних завдань поліції забезпечення безпеки осіб, що перебувають під її контролем, а також суперечить положенням статті 43 Конституції України, якою гарантовано право кожного працівника на безпечні та здорові умови праці.

Крім того, відповідно до розділу 12 Галузевих будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб», проєктування вбудованих захисних споруд цивільного захисту на об'єктах для тримання осіб є обов'язковим — з розрахунку на 100 % утримуваних і персоналу, які можуть одночасно перебувати на території установи в межах найбільш чисельної зміни.

Європейський комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – CPT) у звіті за результатами відвідування України з 16 по 27 жовтня 2023 року (CPT/Inf (2024) 20) та у відповіді України (CPT/Inf (2024) 39) наголошує на необхідності забезпечення безпеки утримуваних осіб у місцях несвободи, зокрема шляхом обладнання захисних споруд і розроблення процедур евакуації в умовах воєнних загроз.

Практика Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) у справах «Osman v. the United Kingdom» (1998) та «Kudła v. Poland» (2000) підкреслює позитивні зобов'язання держави щодо захисту права на життя та запобігання нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню з особами під її контролем, зокрема в умовах підвищеного ризику. У справі «Osman v. the United Kingdom» (1998) ЄСПЛ зазначив, що держава зобов'язана вживати розумних превентивних заходів за наявності реальної та невідворотної загрози життю, про яку було або мало бути відомо владі, з урахуванням необхідного балансу між інтересами безпеки та практичними можливостями. У справі «Kudła v. Poland» (2000) Суд наголосив на відповідальності держави за забезпечення належних умов тримання осіб, що перебувають під вартою, оскільки це безпосередньо пов'язано із захистом їхнього життя та гідності в умовах підвищеного ризику.

Порушення права на повагу до приватного життя (ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 32 Конституції України).

6. Відповідно до вимог правила 18.1 Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R(2006)2 Комітету Міністрів держав – учасниць Ради Європи), розміщення ув'язнених, зокрема надання місць для сну, повинно здійснюватися з повагою до людської гідності, із забезпеченням можливості усамітнення, а також відповідно до санітарно-гігієнічних вимог, з урахуванням кліматичних умов, площі, кубатури приміщень, освітлення, опалення та вентиляції.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що у душових кабінах встановлені перегородки, проте відсутні шторки, що унеможливлює дотримання права утримуваних осіб на приватність під час здійснення гігієнічних процедур (фото 9).

Порушення права на підтримання контактів із зовнішнім світом (правила 39 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями (Правил Нельсона Мандели)).

7. У порушення вимог пункту 9.5.7 Галузевих будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб» камерні приміщення ізолятора тимчасового тримання не радіофіковані та не обладнані регуляторами гучності динаміків.

Відповідно до правила 24.10 Європейських пенітенціарних правил (Рекомендація № R(2006)2 Комітету Міністрів держав – учасниць Ради Європи) утримувані особи повинні мати можливість регулярно отримувати інформацію про суспільні події через радіо або телебачення.

Порушення права осіб з інвалідністю, (передбачені Конвенцією про права осіб з інвалідністю, ратифікованою Законом України №1767-VI від 16.12.2009).

8. У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд» вхід до ізолятора тимчасового тримання, а також камерні та санітарно-гігієнічні приміщення не пристосовані для користування маломобільними групами населення, у тому числі особами з порушеннями зору.

Відсутні пандуси, поручні, тактильні покажчики та інформаційні таблички, виконані шрифтом Брайля, що обмежує доступність середовища для таких осіб.

Інші порушення.

9. Під час відвідування ізолятора тимчасового тримання встановлено відсутність кімнати для конфіденційного побачення із захисником, передбаченої вимогами Галузевих будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023 «Об'єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб». Зазначеними нормами передбачено облаштування приміщення з двома кабінами, розділеними між собою скляною перегородкою та обладнаними переговорним пристроєм, який забезпечує конфіденційність спілкування. Натомість місце, передбачене для роботи захисника, фактично використовується як кімната для проведення процесуальних дій (фото 10).

10. Крім того, встановлено, що в ізоляторі відсутнє окреме робоче місце для інспектора з дотримання прав людини, який є ключовою фігурою підсистеми «Custody Records».Інспектор забезпечує постійний відеонагляд і безперервну цілодобову фіксацію всіх дій щодо затриманої особи від моменту її фактичного затримання до вибуття з територіального підрозділу поліції. На практиці місце для роботи інспектора також використовується як кімната для проведення процесуальних дій.

11. Під час вивчення медичних довідок, що містяться в особових справах, групою НПМ встановлено, що окремі довідки про фіксацію тілесних ушкоджень

складено з порушенням вимог наказу Міністерства охорони здоров’я України від 02.02.2024 № 186 та форми первинної облікової документації № 511/о.

Форма № 511/о заповнюється лікарем, який(а) проводив(ла) огляд особи за її згодою у закладі охорони здоров’я незалежно від форми власності чи підпорядкування, невідкладно після проведеного огляду особи та після проведення всіх додаткових досліджень та обстежень (у разі призначення лікарем) у випадках: у разі виявлення у особи будь-яких тілесних ушкоджень без урахування характеру їх походження при виявленні таких тілесних ушкоджень у осіб, доставлених з або перед доставленням до місць, визначених пунктом 8 статті 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини». У разі перебування особи у місцях несвободи (будь-яке місце, яке знаходиться під юрисдикцією і контролем держави, де утримуються чи можуть утримуватися особи, позбавлені волі, за розпорядженням державного органу чи його вказівкою, або з його відома чи мовчазної згоди) додатково складається ще один примірник форми № 511/о, який долучається до матеріалів особової справи в місцях несвободи.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Національній поліції України:

1.1. Розглянути питання щодо створення установ, спеціально призначених для тримання осіб, підданих адміністративному арешту (які перебувають під вартою понад 72 години), а також розширення спектра та частоти заходів, доступних для осіб, затриманих за адміністративні правопорушення, під час їх перебування в ізоляторах тимчасового тримання — з метою виконання рекомендацій Європейського комітету (пункт 34 Доповіді для Уряду України за результатами візиту до України з 16 по 23 жовтня 2023 року, CPT/Inf (2024) 20).

1.2. Забезпечити облаштування ізоляторів тимчасового тримання захисними спорудами цивільного захисту (укриттями) відповідно до вимог чинного законодавства та Галузевих будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023 «Об’єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб».

1.3. Розробити та запровадити алгоритм дій персоналу щодо супроводу утриманих осіб до укриття під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» з метою забезпечення права на життя осіб, які перебувають у місцях несвободи в умовах дії воєнного стану.

2. Ізолятору тимчасовому триманню № 4 Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області:

2.1. Забезпечити утримуваним особам можливість доступу до свіжого повітря шляхом облаштування вікон камерних приміщень з можливістю власноручного відкривання кватирок для провітрювання.

2.2. Обладнати всі камерні приміщення ізолятора тимчасового тримання працюючими кнопками виклику чергового персоналу для оперативного реагування на надзвичайні ситуації.

2.3. Забезпечити радіофікацію камерних приміщень відповідно до вимог пункту 9.5.7 Галузевих будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023 «Об’єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб».

2.4. Обладнати перегородки у душових кімнатах шторками для забезпечення права утримуваних осіб на приватність.

2.5. Забезпечити доступність приміщень ізолятора тимчасового тримання для потреб маломобільних груп населення відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд».

2.6. Обладнати окрему кімнату для конфіденційного побачення із захисником відповідно до вимог Галузевих будівельних норм України В.2.2-00032684-001:2023 «Об’єкти для утримання (розміщення, поміщення) осіб».

2.7. Організувати окреме робоче місце для інспектора з дотримання прав людини відповідно до Інструкції з організації діяльності підрозділів дотримання прав людини Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16 жовтня 2024 року № 699.

3. Рекомендації Департаменту охорони здоров’я та реабілітації Дніпропетровської ОВА:

3.1. Забезпечити дотримання прав затриманих осіб на охорону здоров’я під час їх конвоювання для медичного огляду та отримання довідки про стан здоров’я, відповідно до вимог Наказу МОЗ України № 186 від 02.02.2024.

Додаток: Фотознімки до звіту на 5 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст відділу інспектування об’єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини **Дмитро КУЦОПАТРИЙ**

Фотознімки до звіту

Фото 1

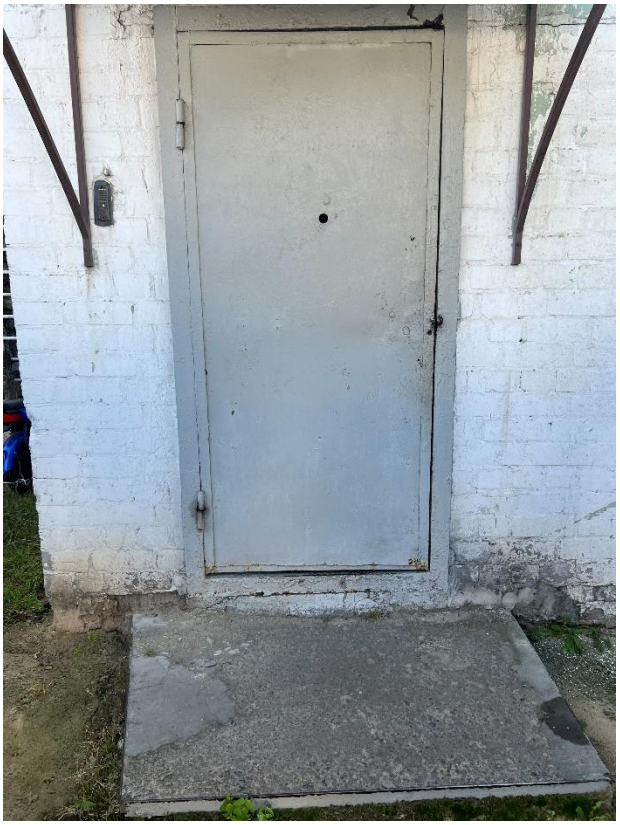


Фото 2

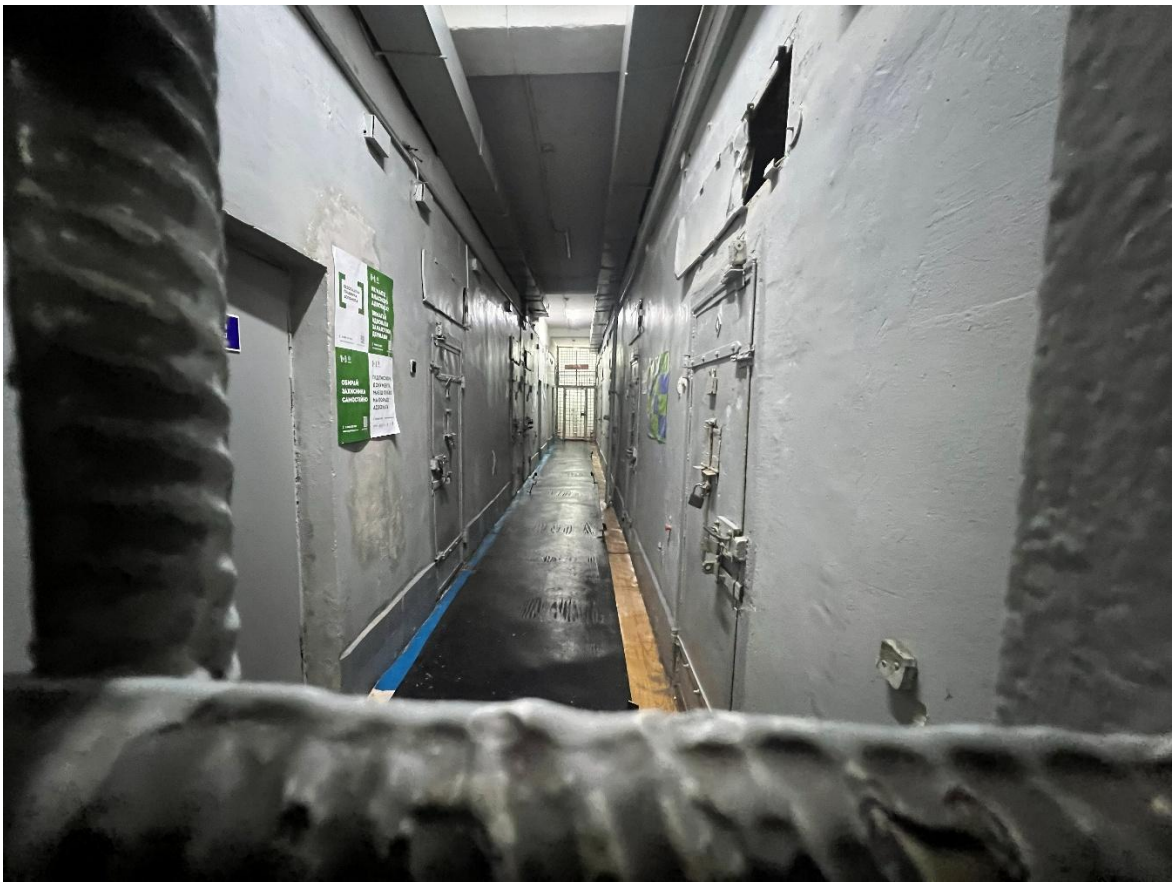


Фото 3

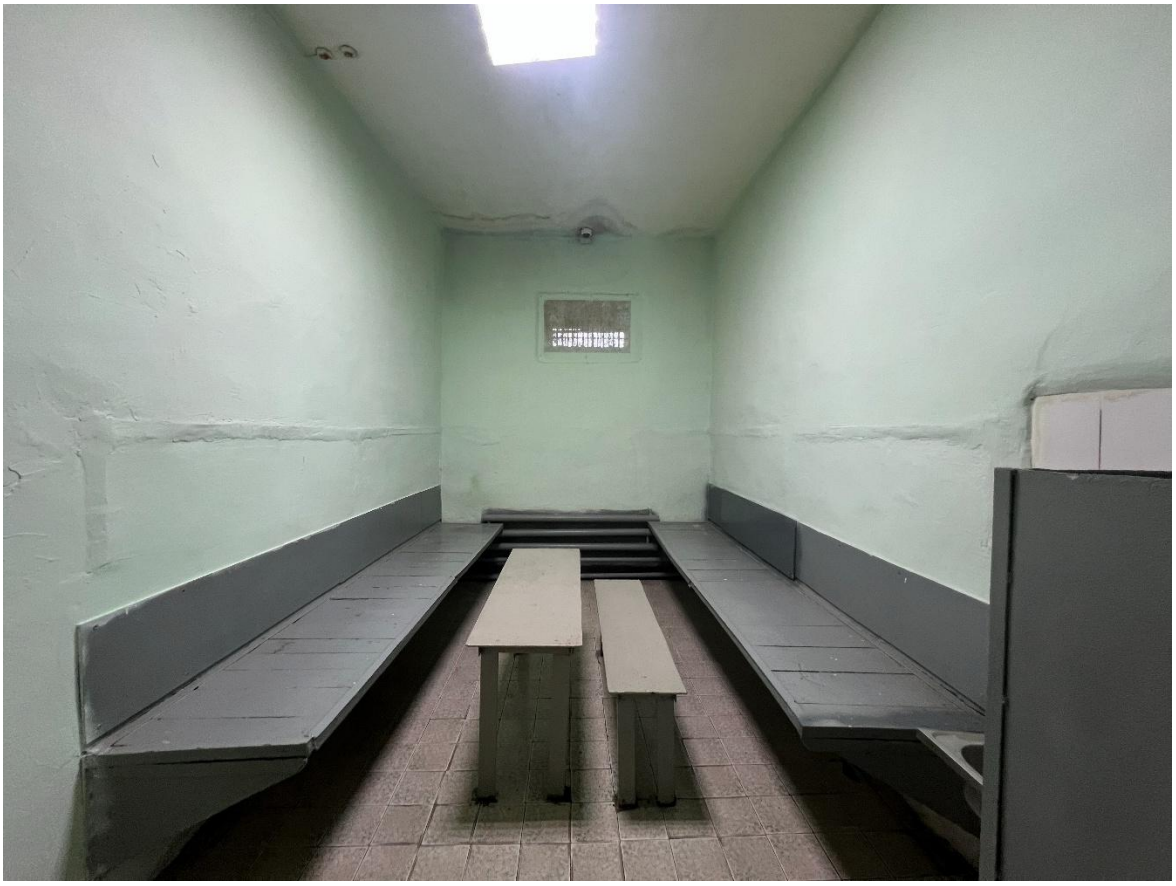


Фото 4



Фото 5



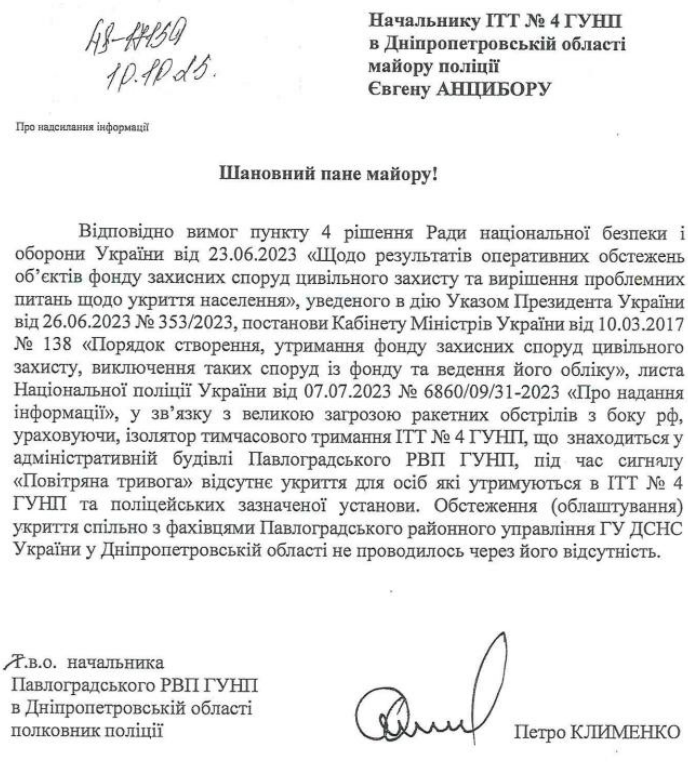
Фото 6


Фабрика смаку
Суп картопляний з перловою крупою
ТУ У 10.8-43741184-004:2012
09 07 2024

Фото 7



Фото 8



Начальнику ІТТ № 4 ГУНП
в Дніпропетровській області
майору поліції
Євгену АНЦИБОРУ

Про надсилання інформації

Шановний пане майору!

Відповідно вимог пункту 4 рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23.06.2023 «Щодо результатів оперативних обстежень об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту та вирішення проблемних питань щодо укриття населення», уведеного в дію Указом Президента України від 26.06.2023 № 353/2023, постанови Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138 «Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, виключення таких споруд із фонду та ведення його обліку», листа Національної поліції України від 07.07.2023 № 6860/09/31-2023 «Про надання інформації», у зв'язку з великою загрозою ракетних обстрілів з боку рф, ураховуючи, ізолятор тимчасового тримання ІТТ № 4 ГУНП, що знаходиться у адміністративній будівлі Павлоградського РВП ГУНП, під час сигналу «Повітряна тривога» відсутнє укриття для осіб які утримуються в ІТТ № 4 ГУНП та поліцейських зазначеної установи. Обстеження (облаштування) укриття спільно з фахівцями Павлоградського районного управління ГУ ДСНС України у Дніпропетровській області не проводилось через його відсутність.

т.в.о. начальника
Павлоградського РВП ГУНП
в Дніпропетровській області
полковник поліції Петро КЛИМЕНКО

Фото 9



Фото 10

